

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๕/๒๕๔๕

วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคหน้าไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคหน้าไทย เนื่องจากพรรคหน้าไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คือ ไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาในสี่ภาค ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง สรุปรายชื่อเท็จจริงจากคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้องได้ดังนี้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคหน้าไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๕

ต่อมา เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคหน้าไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคหน้าไทย จำนวน ๓ สาขา มีคณะกรรมการสาขาพรรคสาขาละ ๕ คน ดังนี้

(๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๗/๑ หมู่ที่ ๒๑ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

(๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๕/๒ หมู่ที่ ๑๑ ถนนบางนา-ตราด แขวงดอกไม้

เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

(๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๕/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีปัญหาว่า กรรมการสาขาพรรคหน้าไทย จำนวน ๘ คน คือ นายสุตใจ ประเสริฐโส นางสาวจันทร์จิรา จานมาตรา (จินทอง) นายประทวน สวงโท นายฉลอง หาทอง นายพร จินทอง นายแสวง เลพล นายทิม อางมา และนายมุล เพชรบูรณิน เป็นสมาชิกพรรคหน้าไทย หรือไม่ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้หัวหน้าพรรคหน้าไทย ตรวจสอบว่า บุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคหน้าไทยครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

LIRT

พรรคนำไทยหรือไม่อย่างไร พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณา แต่พรรคนำไทย ยังไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบ นอกจากนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มอบหมายให้สำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร ประจำจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งผู้เข้าร่วม ประชุมจัดตั้งสาขาพรรคมีภูมิลำเนาอยู่ ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าในการจัดตั้งสาขาพรรคนำไทย มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค โดยมีสมาชิกพรรคเข้าประชุม ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริงหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งได้ขอความอนุเคราะห์พรรคไทยรักไทยตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวยังคงเป็นสมาชิก พรรคไทยรักไทยอยู่หรือไม่ อย่างไร

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร และประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง และพรรคนำไทยแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ว่า เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร รายงานว่า ได้สอบปากคำผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๒ จำนวน ๗ คน ส่วนอีก ๑๕ คน ยังติดต่อไม่ได้ โดยให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าได้เข้าร่วม ประชุมจัดตั้งสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๒ การประชุมดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับ พรรคนำไทย และได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดชัยภูมิ รายงานว่า ได้สอบปากคำผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๑ จำนวน ๗ คน โดยให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคนำไทยถูกต้อง ตามข้อบังคับพรรคและได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง ในขณะเดียวกัน เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ รายงานว่า ได้สอบปากคำ นายประสิทธิ์ สุขสาร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรคนำไทย ลำดับที่ ๓ โดยให้ถ้อยคำ ว่า ไม่มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค แต่เป็นการคัดเลือกกันเองของผู้ที่ สมัครเป็นสมาชิกพรรคนำไทย ส่วนรายชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมใหญ่สาขานั้นเป็นบุคคล ที่สมัครเป็นสมาชิกพรรคนำไทย และได้ลงลายมือชื่อจริง แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม โดยผู้ที่เป็นการ กรรมการ สาขาพรรคนำไปให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ พรรคไทยรักไทย โดยรองเลขาธิการพรรคแจ้งว่า กรรมการสาขาพรรคนำไทย จำนวน ๘ คน คือ นายสุดใจ ประเสริฐโส นางสาวจันทร์จิรา จานมาตร (จินทอง) นายประทวน สวงโท นายฉลอง หาทอง นายพร จินทอง นายแสวง เลพล นายทิม อาจมา และนายมูล เพชรบูรณ์ ยังเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย

ในที่สदनายทะเบียนพรรคการเมืองชี้แจงโดยสรุปว่า จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่า ในทะเบียนรับ-ส่งหนังสือของสำนักงาน ไม่ปรากฏเอกสารของพรรคนำไทยเกี่ยวกับการรายงานจำนวนสมาชิกพรรคตามมาตรา ๒๕ และการขอจัดตั้งสาขาพรรคเพิ่มเติมเพื่อรายงานให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบแต่อย่างใด จึงทำให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า พรรคนำไทยยังไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุยุบพรรคนำไทยได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคนำไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ทราบและส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนำไทย (ผู้ถูกร้อง) เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่ารับหนังสือ โดยได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนำไทยทราบตามหนังสือ ที่ ๗๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งพรรคนำไทยได้รับหนังสือดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ปรากฏตามหลักฐานการตอบรับทางไปรษณีย์และครบ ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ เมื่อครบระยะเวลาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญได้ประสานไปยังพรรคนำไทยทางโทรศัพท์ (นายวุฒิชัย พอกแก้ว) แต่พรรคนำไทยก็มีได้ให้เหตุผลในการไม่ยื่นคำชี้แจงแต่ประการใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดตั้งสาขาของพรรคนำไทยสาขาที่สาม ในจังหวัดเพชรบูรณ์ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตามกฎหมาย เพราะตามข้อเท็จจริงที่นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจพบ ปรากฏว่า มิได้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค แต่เป็นการเลือกกันเองของผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกของพรรคนำไทย นอกจากนั้น พรรคนำไทยมิได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่สี่ จึงทำให้พรรคนำไทยมีสาขาไม่ครบสี่สาขาตามกฎหมาย พิจารณาแล้ว การที่พรรคนำไทยมิได้รายงานให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกพรรคว่ามีจำนวนอย่างน้อยห้าพันคน และมีได้รายงานการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่สี่ให้นายทะเบียนทราบภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่จัดตั้งพรรค ซึ่งเห็นว่า ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ว่า พรรคนำไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เกี่ยวกับจำนวนสมาชิก

และจำนวนสาขาของพรรคนำไทยที่มีจำนวนไม่ครบตามกฎหมาย มีน้ำหนักรับฟังได้ ประกอบกับการที่พรรคนำไทยมิได้โต้แย้งข้อกล่าวหาของนายทะเบียนตามสำเนาคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญส่งไปให้ ย่อมถือได้ว่าผู้ถูกร้องยอมรับข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า พรรคนำไทยมิได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่อาจตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาในสี่ภาคภายในระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวอ้าง จึงถือได้ว่ามีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งบัญญัติว่า พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบเพราะเหตุที่ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เกิดขึ้นกับพรรคนำไทยแล้ว และศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะสั่งยุบพรรคนำไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้สั่งยุบพรรคนำไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ